03/05/2023

Λήμνος: Η ΠτΔ στις εκδηλώσεις μνήμης για τους Πεσόντες στην Εκστρατεία της Καλλίπολης

/ Επικαιρότητα

Επετειακή εκδήλωση «τιμής και μνήμης για τους Πεσόντες στην Εκστρατεία της Καλλίπολης» συνδιοργανώθηκε από την Περιφερειακή Ενότητα Λήμνου και τον Δήμο Λήμνου την Τετάρτη 3 Μαΐου 2023 στον Μούδρο.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε στον χώρο του Κοινοπολιτειακού Στρατιωτικού Κοιμητηρίου παρουσία της **Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. Κατερίνας Σακελλαροπούλου, του Γενικού Κυβερνήτη της Κοινοπολιτείας της Αυστραλίας κ. David Hurley και του Υφυπουργού Εθνικής Άμυνας κ. Νικολάου Χαρδαλιά ως εκπροσώπου της Ελληνικής Κυβέρνησης**.

Κατά την επετειακή εκδήλωση τελέστηκε Επιμνημόσυνη Δέηση χοροστατούντος του **Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου κ. Ιερόθεου**

και ακολούθησε κατάθεση στεφάνου από την Προέδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας, τον Γενικό Κυβερνήτη της Κοινοπολιτείας της Αυστραλίας, τους Πρέσβεις στην Ελλάδα του Ηνωμένου Βασιλείου κ. Matthew Lodge και του Καναδά κ. Anna–Karine Asselin, τον Επιτετραμμένο της Νέας Ζηλανδίας στη Ρώμη κ. Daniel Wai–Poi και τον Ακόλουθο Άμυνας Συνταγματάρχη Efrem Moioli ως εκπρόσωπος του Πρέσβη της Ιταλίας στην Ελλάδα.

ΠτΔ για τους ΑΝΖΑC: «Με τη θυσία τους έγιναν δικά μας παιδιά, τη μνήμη των οποίων διαφυλάσσουμε με συγκίνηση και ευγνωμοσύνη»

Μετά την κατάθεση στεφάνου στο Κοινοπολιτειακό Κοιμητήριο Μούδρου, η κυρία Σακελλαροπούλου απηύθυνε τον ακόλουθο χαιρετισμό:

«Με συγκίνηση αποτίνουμε φόρο τιμής σε όλους όσους έχασαν τη ζωή τους στην εκστρατεία της Καλλίπολης, στο πλαίσιο ενός πρωτοφανούς, μέχρι εκείνη την εποχή, πολέμου σε κλιμάκωση, έκταση και αιματοχυσία.

Η εκστρατεία αυτή, μια προσπάθεια της Αντάντ να ανακοπεί η προέλαση των Κεντρικών Δυνάμεων και να εξασφαλιστεί θαλάσσια δίοδος προς τη Μεσόγειο για τη Ρωσική Αυτοκρατορία μέσω της διάνοιξης των στενών των Δαρδανελίων, χαρακτηρίστηκε ως ένα από τα μείζονα γεγονότα του Α’ Παγκοσμίου Πολέμου. Η Λήμνος ήταν νησί καίριας σημασίας για την εξέλιξη της επιχείρησης και το λιμάνι του Μούδρου χρησιμοποιήθηκε ως ορμητήριο των συμμαχικών δυνάμεων. Αποτέλεσε επίσης κέντρο για την ιατρική περίθαλψη των τραυματιών, καθώς χιλιάδες στρατιώτες νοσηλεύτηκαν εδώ, με τη συνδρομή και Αυστραλών νοσηλευτριών. Και είναι συγκινητικός ο τρόπος που οι κάτοικοι τους υποδέχθηκαν όλους και τους αγκάλιασαν, με αποτέλεσμα να αναπτυχθούν ανάμεσά τους ισχυροί δεσμοί, οι οποίοι έχουν αφήσει ως σήμερα το αποτύπωμά τους.

Η απόβαση στη χερσόνησο από τη ναυτική βάση της νήσου καθυστέρησε δύο ημέρες λόγω κακοκαιρίας, ενώ ήδη είχαν αρχίσει να σημειώνονται απώλειες στα συμμαχικά στρατεύματα, με γνωστότερη εκείνη του Άγγλου ποιητή Ρούπερτ Μπρουκ που πέθανε από σηψαιμία καθ’ οδόν προς την Καλλίπολη και ετάφη στη Σκύρο.

Ανάμεσα σε αυτούς που συμμετείχαν στην Εκστρατεία της Καλλίπολης, ιδιαίτερη θέση κατέχουν οι θρυλικοί ΑΝΖΑC, τα μέλη του Εκστρατευτικού Σώματος της

Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας, οι οποίοι, πολύ μακριά από την πατρίδα τους, αψήφησαν τον κίνδυνο με μοναδική αυταπάρνηση. Και μολονότι η εκστρατεία οδηγήθηκε σε οδυνηρή αποτυχία, είχε και ένα μακροπρόθεσμα θετικό αποτέλεσμα: η συμμετοχή του Αυστραλιανού Εκστρατευτικού Σώματος, για πρώτη φορά σε στρατιωτικές επιχειρήσεις της Κοινοπολιτείας, το 1915, λίγα μόνο χρόνια από την σύσταση του ομοσπονδιακού κράτους της Αυστραλίας, ενίσχυσε την εθνική συνοχή και συνείδηση των Αυστραλών.

Ήταν μια σκληρή και βάναυση εποχή, ένας άγριος, αιματηρός πόλεμος. Οι μαρτυρίες που διασώζονται περιγράφουν την απόλυτη φρίκη. Οι ομάδες που συμμετείχαν στην απόβαση στην Καλλίπολη ήταν εντελώς εκτεθειμένες, χωρίς καμία κάλυψη. Οι συνδυασμένες δυνάμεις των ΑΝΖΑC αντιμετώπιζαν έναν αόρατο εχθρό που γνώριζε πολύ καλά το ανάγλυφο της περιοχής και μπορούσε να εκμεταλλεύεται κάθε πτυχή του εδάφους. Όσοι κατάφερναν να επιβιώσουν μεταφέρονταν στο πρόχειρο νοσοκομείο της Λήμνου, ενώ πολλοί άφησαν σ' αυτή τη γωνιά του Αιγαίου την τελευταία τους πνοή και αναπαύονται στα συμμαχικά κοιμητήρια του Μούδρου και του Πορτιανού. Με τη θυσία τους έγιναν δικά μας παιδιά, τη μνήμη των οποίων διαφυλάσσουμε με συγκίνηση και ευγνωμοσύνη. Από το 1998, όταν ξεκίνησαν οι εκδηλώσεις μνήμης στο νησί χάρη στην ευαισθησία και την εγρήγορση και των Λημνιών ομογενών μας στην Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία, μνημονεύουμε συνεχώς αυτούς τους γενναίους, που όπως έγραψε ένας Αυστραλός ποιητής το 1919 "διδάξανε τη νιότη μας πώς πρέπει να πεθαίνει".

Σήμερα, που ένας άλλος πόλεμος μαίνεται στην ήπειρό μας, μετά από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, είναι ακόμη πιο σημαντικό να θυμόμαστε και να τιμάμε τη θυσία όλων εκείνων που υπερασπίστηκαν την ελευθερία, τη δημοκρατία και την ειρηνική συμβίωση των λαών. Η θυσία τους αυξάνει ακόμη περισσότερο το βάρος της δικής μας ευθύνης».

Τελετή θεμελίωσης του Μονοπατιού Μνήμης προς τιμήν του στρατιωτικού εκστρατευτικού σώματος Αυστραλίας – Ν. Ζηλανδίας

Στο πλαίσιο της φετινής εκδήλωσης πραγματοποιήθηκε και η τελετή θεμελίωσης του Μονοπατιού Μνήμης Λήμνου, ενός Μνημείου που αναγείρεται κατόπιν στενής και αποτελεσματικής συνεργασίας του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας με την Αυστραλιανή Κυβέρνηση, την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και τον Δήμο Λήμνου, προς ένδειξη τιμής στους άνδρες του στρατιωτικού εκστρατευτικού σώματος της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας (Australian and New Zealand ArmyCorps-ANZAC), που υπηρέτησαν στη νήσο κατά την εκστρατεία της Καλλίπολης (1915-1916).

Κατά την τελετή, χαιρετισμό απηύθυνε η ο Γενικός Κυβερνήτης της Κοινοπολιτείας της Αυστραλίας κ. David Hurley, ενώ στην ομιλία του ο Υφυπουργός Εθνικής Άμυνας κ. Νικόλαος Χαρδαλιάς ανέφερε:

«Με μεγάλη ευλάβεια και σεβασμό, εκπροσωπώ την Κυβέρνηση της Ελληνικής Δημοκρατίας στη σημερινή επετειακή εκδήλωση, για να τιμήσω τη θυσία των θαρραλέων ανδρών των Συμμαχικών δυνάμεων, και ιδίως των Αυστραλών και των Νεοζηλανδών, που έλαβαν μέρος στην Εκστρατεία της Καλλίπολης πριν από 108 χρόνια.

Κυρίες και κύριοι, παραδοσιακά διαπιστώνουμε τη χρήση όρων και φράσεων όπως «ανώτερες αξίες» ή «κοινές αρχές» ή «αφοσίωση στη δημοκρατία» σαν σημεία αναφοράς για τη συστράτευση φιλελεύθερων, φίλιων χωρών. Στην πραγματικότητα, τέτοιες συναισθηματικά φορτισμένες λέξεις χρησιμοποιούνται τόσο συχνά στο δημόσιο λόγο στις μέρες μας, που ορισμένες φορές σχηματίζω την εντύπωση ότι κινδυνεύουν να εκφυλιστούν σε ασκόπως εξεζητημένα ή δυσνόητα λόγια. Στην περίπτωση των μαχητών του εκστρατευτικού σώματος Αυστραλών και Νεοζηλανδών του ANZAC όμως, εντοπίζουμε μια περίπτωση όπου η χρήση τους δικαιολογείται απόλυτα από τις ιστορικές περιστάσεις.

Το 1914, οι γιοί και οι θυγατέρες της Αυστραλίας και της Νέας Ζηλανδίας, μαζί με τους συμμάχους τους από τη Μεγάλη Βρετανία, τη Γαλλία, τον Καναδά και άλλα κράτη, έσπευσαν να καταταγούν για να πολεμήσουν στη σύγκρουση που θα αποκαλούνταν δικαίως «Ο Μεγάλος Πόλεμος». Πιστεύω ότι δεν προσφέρθηκαν να εκθέσουν τα νιάτα και την ίδια τους τη ζωή σε θανάσιμο κίνδυνο μόνο από μια αίσθηση καθήκοντος προς την Πατρίδα, τον Βασιλιά και την Αυτοκρατορία τους, αλλά και επειδή αντιλαμβάνονταν το διακύβευμα: Ολόκληρος ο κόσμος γινόταν μάρτυρας αδίστακτων καθεστώτων που άπλωναν τα πλοκάμια τους για να επεκτείνουν βίαια τα αυταρχικά τους δόγματα, για να κατασπαράξουν ξένες χώρες και να πνίξουν λαούς στο αίμα, όπως συνέβη άλλωστε και με τη γενοκτονία του Ποντιακού Ελληνισμού και των Αρμενίων. Σε αυτούς τους αποκρουστικούς εγκληματίες κατά της ανθρωπότητας, πρόταξαν τα στήθη τους οι αγωνιστές του ANZAC.

Οι ενθουσιώδεις και αποφασιστικοί νεαροί στρατιώτες που συγκεντρώθηκαν στο βόρειο Αιγαίο το 1915 γνώριζαν ότι έρχονταν να πολεμήσουν στα αρχαία ελληνικά εδάφη των μύθων και των ηρώων που είχαν διδαχτεί κατά τα σχολικά τους χρόνια. Και επιτρέψτε μου να παραθέσω μερικούς στίχους από ένα θαυμάσιο ποίημα του οπλίτη Πάτρικ Στιούαρτ, που έλαβε μέρος στην Εκστρατεία της Καλλίπολης ενώ υπηρετούσε στη Βασιλική Ναυτική Μεραρχία: «Θα επιστρέψω αυτό το πρωϊνό, από την Ίμβρο πέρα από τη θάλασσα/ Σήκω από το χαράκωμα, φλογοφόρε Αχιλλέα, και φώναξέ με!» Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι ορισμένοι από αυτούς είχαν ελληνική καταγωγή, όπως ο νεαρός στρατιώτης Πίτερ Ράδος, που έπεσε στη διάρκεια των μαχών.

Οι αξιωματικοί και οι οπλίτες του ΑΝΖΑC υπέστησαν βαρύτατες απώλειες και αδιανόητες κακουχίες. Αλλά ενώπιον όλων των δυσκολιών, οι γενναίοι αυτοί άνδρες δε λύγισαν. Το κουράγιο και η αφοσίωσή τους στο καθήκον θα δικαιώνονταν με τον θρίαμβο των δυνάμεων της Αντάντ τρία χρόνια αργότερα. Έτσι γεννήθηκε ο θρύλος του ΑΝΖΑC, και συνεχίζει έως τις μέρες μας, ενώνοντας διαφορετικές γενιές Αυστραλών, Νεοζηλανδών και Ελλήνων.

Οι αδάμαστοι πολεμιστές του ΑΝΖΑC γνώριζαν ότι, παρά τον καταιγισμό σφαιρών και οβίδων από τους άριστα οχυρωμένους αντιπάλους τους, παρά τις άγριες μάχες εκ του συστάδην στα χαρακώματα, και παρά τις τραγικές απώλειες, στο νησί της Λήμνου και τη γραφική πόλη του Μούδρου είχαν ανακαλύψει ένα ασφαλές καταφύγιο και ένα λαό με τον οποίο, αν μη τι άλλο, μοιράζονταν τις ίδιες αρχές. Περισσότεροι από εκατό χιλιάδες νοσούντες και τραυματίες στρατιωτικοί των συμμαχικών δυνάμεων νοσηλεύτηκαν εδώ, με την αμέριστη συμπαράσταση των Λημνιών πολιτών. Μέχρι και σήμερα, τα σκηνώματα κάποιων πεσόντων αναπαύονται στο Συμμαχικό Κοιμητήριο Μούδρου. Διότι, όπως παρατήρησε σωστά ο Περικλής, σχεδόν είκοσι πέντε αιώνες πριν, τάφος των επιφανών ανδρών είναι κάθε τόπος, και δε σώζεται το όνομά τους μόνο σε επιγραφές στην πατρίδα τους, αλλά διατηρείται η ανάμνησή τους και στις ξένες χώρες, πιο πολύ στη μνήμη και στις καρδιές των ανθρώπων παρά στα γραπτά μνημεία και στους τάφους.

Εκλεκτοί παριστάμενοι, φίλες και φίλοι, οι στρατιώτες του ΑΝΖΑC ενσάρκωναν μια αδάμαστη γενναιότητα από την οποία μπορούμε όλοι να εμπνευστούμε. Είναι σημαντικό να κρατήσουμε ζωντανό το πνεύμα τους. Για τον λόγο αυτό, είμαι ιδιαίτερα ευτυχής που μου δίνεται σήμερα η ευκαιρία να λάβω μέρος στην έναρξη των εργασιών για την κατασκευή του Μονοπατιού Μνήμης Λήμνου, που χρηματοδοτείται από την Κυβέρνηση της Αυστραλίας για να τιμήσει τους πεσόντες ήρωες της Εκστρατείας της Καλλίπολης.

Τον Οκτώβριο του 2022, στη διάρκεια επίσημης επίσκεψής μου στην Αυστραλία, είχα την ευκαιρία να συζητήσω το θέμα με τον Αναπληρωτή Πρωθυπουργό και Υπουργό Άμυνας κ. Richard Marles, καθώς και με τον Υπουργό Αμυντικού Προσωπικού και Υποθέσεων Βετεράνων κ. Matt Keogh, οι οποίοι δεσμεύτηκαν για την κατασκευή του έργου, ύψους 4,9 εκατομμυρίων δολαρίων Αυστραλίας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας. Θέλω να εκφράσω την ευαρέσκεια και τις θερμές ευχαριστίες μου προς την κυβέρνηση του Εργατικού Κόμματος που έσπευσε να εντάξει το Μονοπάτι Μνήμης στον πρώτο ομοσπονδιακό προϋπολογισμό που ενέκρινε. Σε προσωπικό επίπεδο, θα ήθελα να προσθέσω ότι η χαρά μου είναι διπλή, λόγω των ιδιαίτερων προσωπικών και οικογενειακών ακόμα δεσμών που με συνδέουν με την Αυστραλία και την ελληνική Ομογένεια εκεί.

Είμαι βέβαιος ότι το σχέδιο αυτό, μόλις ολοκληρωθεί, θα μετατραπεί σε ένα σημείο αναφοράς για όσους έρχονται στη Λήμνο και θέλουν να μάθουν περισσότερα για την ιστορία του ΑΝΖΑC. Πέραν αυτού, το Μονοπάτι θα λειτουργήσει ως γέφυρα φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στις χώρες μας και θα δώσει στις επόμενες γενιές ένα χαρακτηριστικό δείγμα ακλόνητων δεσμών που αγνοούν τη χιλιομετρική απόσταση.

Αξιότιμοι προσκεκλημένοι, η Ελλάδα και οι χώρες από τις οποίες προέρχονταν οι μαχητές του ΑΝΖΑC, οι φίλες Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία, χωρίζονται από πολλές χιλιάδες χιλιόμετρα. Ωστόσο, ακριβώς όπως και οι ήρωες του ΑΝΖΑC, γνωρίζουμε ότι οι αποστάσεις στην υδρόγειο σφαίρα είναι αδιάφορες, όταν το διακύβευμα είναι η ελευθερία, η δημοκρατία, η εθνική κυριαρχία και η προστασία των ανοιχτών μας κοινωνιών. Σε μια εποχή που αυταρχικά καθεστώτα σε ολόκληρο τον πλανήτη λησμονούν τα διδάγματα της Ιστορίας και προσπαθούν ξανά να επιβάλλουν δια της βίας τον επιθετικό τους αναθεωρητισμό, χρησιμοποιώντας ακόμα και τις πλέον ιταμές τακτικές, είναι σημαντικό να θυμόμαστε τις κοινές αυτές αρχές, που έφεραν Ελλάδα, Αυστραλία και Νέα Ζηλανδία στο ίδιο στρατόπεδο κατά τον Μεγάλο Πόλεμο.

Διότι μόνο πάνω στις πεποιθήσεις που μοιραζόμαστε, μπορούμε να οικοδομήσουμε από κοινού ένα λαμπρό μέλλον ειρήνης και ευημερίας. Και μόνο η αυτοθυσία των γυναικών και των αντρών των Ενόπλων Δυνάμεών μας, με τη διαχρονική

αυτοθυσία και την αίσθηση του καθήκοντος που τους διακρίνουν, μπορούν να μας εξασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για το μέλλον αυτό. Ακριβώς όπως έπραξαν κατά την Εκστρατεία της Καλλίπολης οι μαχητές του ANZAC. Ας μην ξεχάσουμε ποτέ τη θυσία τους!

Συγχαρητήρια σε όλους. Συγχαρητήρια στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου.

Η διατήρηση της ιστορικής μνήμης παραμένει το κοινό μας στοίχημα πατριωτικής ευθύνης και καθήκοντος!».

Στις εκδηλώσεις παρευρέθηκαν επίσης, ο Περιφερειάρχης Βορείου Αιγαίου κ. Κωνσταντίνος Μουτζούρης, ο Έπαρχος Λήμνου & Αγίου Ευστρατίου κ. Άγγελος Βλάττας-Λαμπρινός, ο Δήμαρχος Λήμνου κ. Δημήτριος Μαρινάκης, ο Πρέσβης της Αυστραλίας στην Ελλάδα κ. Arthur Spyrou, ο Διοικητής της Ανώτατης Στρατιωτικής Διοίκησης Εσωτερικού & Νήσων Αντιστράτηγος Σωτήριος Κωστάκογλου ως εκπρόσωπος του Αρχηγού ΓΕΣ και αντιπροσωπεία στελεχών των Ενόπλων Δυνάμεων και των Σωμάτων Ασφάλειας.

Περισσότερες φωτογραφίες:

ROYAL AUSTRA